

**PARTICIPATORY LEARNING PROGRAM FOR *AEDES*
AEGYPTI LARVA CONTROL AMONG HOUSEHOLD
REPRESENTATIVES IN KHLONGSAN
DISTRICT BANGKOK**

SAUWAKON PATTHARASIKARIN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลายของตัวแทนครัวเรือน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร (PARTICIPATORY LEARNING PROGRAM FOR *AEDES AEGYPTI* LARVA CONTROL AMONG HOUSEHOLD REPRESENTATIVES IN KHLONGSAN DISTRICT BANGKOK)

เสาวคนธ์ ภัทรศิษริน 4637245 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : นิรัตน์ อิมามี, Ph.D., ทรายล เก่งการพานิช, M.A., มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการควบคุมลูกน้ำยุงลายของตัวแทนครัวเรือน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยการสร้างความรู้เกี่ยวกับแหล่งเพาะพันธุ์และการควบคุมลูกน้ำยุงลาย การสร้างการรับรู้โอกาสเสี่ยงและการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายกลุ่ม การใช้ใบงาน โปสเตอร์ นิทรรศการจำลอง นิทรรศการนอกสถานที่ สื่อวีดิทัศน์ การสาธิตและฝึกปฏิบัติจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนครัวเรือนในเขตคลองสานจำนวน 189 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 95 คน ที่ได้รับโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามที่กำหนดไว้ 16 สัปดาห์ และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 94 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Student's t-test, Paired samples t-test และ z-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งเพาะพันธุ์และการควบคุมลูกน้ำยุงลาย การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก การรับรู้ความสามารถตนเองในการควบคุมลูกน้ำยุงลาย มากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งค่าสัดส่วนของบ้านและค่าสัดส่วนของภาชนะที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลายลดลงกว่าก่อนการทดลอง และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทำให้ตัวแทนครัวเรือนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมควบคุมลูกน้ำยุงลายและการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถนำโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมลูกน้ำยุงลายในพื้นที่อื่นๆที่มีลักษณะ สภาพความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกันได้

PARTICIPATORY LEARNING PROGRAM FOR *Aedes aegypti* LARVA CONTROL AMONG HOUSEHOLD REPRESENTATIVES IN KHLONGSAN DISTRICT BANGKOK.**SAUWAKON PATTHARASIKARIN 4637245 PPH/M****M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES****THESIS ADVISORS : NIRAT IMAMEE, Ph.D, THARADOL KENGGANPANICH, M.A., MANIRAT TERAWIWAT, Ph.D.****ABSTRACT**

This was a quasi-experimental research study which aimed to study the effectiveness of a participatory learning program for *Aedes aegypti* larva control among household representatives in Kholongsan District, Bangkok. The program included activities for promoting knowledge regarding breeding sources and *Aedes aegypti* larva control; promoting perceived susceptibility and perceived severity of dengue haemorrhagic fever ; and promoting perceived self-efficacy in controlling *Aedes aegypti* larvae. Participatory learning activities were organized with regard to exchanging experiences, group discussions, using activities worksheets, posters, simulation exhibitions, outdoor exhibitions, video tapes, demonstrations and practice. The study sample comprised of 189 household representatives in Khlongsan District. There were 95 household representatives in the experimental group who received a participatory learning program developed for 16 weeks, and 94 representatives in the comparison group. The data were collected using the interview schedule and *Aedes aegypti* larva survey from, before and after the experiment and follow up steps. The data were analyzed by computing percentage, mean, standard deviation, Student's t-test, Paired samples t-test, and z-test, at the level of confidence of 95%

The results of this study showed that the experimental group had a significantly higher level of knowledge regarding breeding sources and control of *Aedes aegypti* larvae, perceived susceptibility, perceived severity of dengue haemorrhagic fever, and perceived self-efficacy to control *Aedes aegypti* larvae than before the program and than the comparison group. After the experiment, House Index and Container Index was significantly decreased, and decreased more than the Indices of the comparison group.

From the results of the study, it can be concluded that the participatory learning program was effective in improving behavior regarding *Aedes aegypti* larva control and eradication of *Aedes aegypti* breeding sources. It is recommended that the participatory learning program should be used to control *Aedes. aegypti* larvae in other similar areas.

KEY WORDS : PARTICIPATORY LEARNING / *Aedes aegypti* LARVA

167 pp.